

UTLYSNING AV FORSKNINGSMEDEL FÖR EMPIRISKA STUDIER AV SKOLVERKSAMHETER MED STORA UTMANINGAR UNDER 2023-2025

Högskolan Dalarna, Karlstads universitet, Malmö universitet, Mittuniversitetet och Stockholms universitet har gemensamt konstituerat ett *Nationellt FOU-nätverk för verksamheter med stora utmaningar*. Inom ramen för FOU-nätverket utlyses härmed gemensamma forskningsmedel. Nästa utlysning av dessa forskningsmedel har deadline 2024-04-21.

Allt fler verksamheter med stora utmaningar

Svenska skolhuvudmän, skolor och förskolor möter allt större utmaningar när det gäller att förverkliga varje barns och elevs rätt till utbildning av god kvalitet. Därmed får de svårt att leva upp till det kompensatoriska uppdrag som innebär att oavsett var i landet utbildning anordnas, ska den sträva efter att uppväga skillnader i barns och elevers förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. De skolverksamheter som möter stora utmaningar kan göra det av flera olika skäl. Det kan bland annat handla om bredare samhällsliga utmaningar som påverkar verksamhetens förutsättningar, om förändrade villkor i närsamhället, om bristande kapacitet hos förskolor, skolor och huvudmän eller om lokala traditioner som innebär att skolverksamheten ges olika prioritet och värde.

Behovet av fördjupande empiriska studier

Erfarenheten visar att det har varit svårt att etablera relationer till svenska skolverksamheter med stora utmaningar för gemensamt utvecklingsarbete och empiriska studier. Det finns också en allmän tendens i forskningen att fokusera ”framgång”, vilket bidrar till en kunskapslucka eftersom verksamheter med stora utmaningar riskerar att negligeras. Anglo-amerikanska fall dominerar dessutom de vetenskapliga publikationerna, medan svenska fall är mindre vanligt förekommande. Behovet av empiriska studier av skolverksamheter med stora utmaningar har sin grund i rådande kunskapsluckor i svensk skolkontext och behovet av utvecklingsstöd.

SBS-arbetet som gemensam erfarenhet

Skolverket ansvarar för och finansierar arbetet inom Samverkan bästa skola, som är en av de mest omfattande satsningar som genomförts i Sverige för att stödja skolverksamheter med stora utmaningar. Det ingår emellertid inte i Skolverkets uppdrag att finansiera forskning. Samtidigt har lärosätenas vetenskapliga stöd till Samverkan bästa skola inneburit 1) ett fördjupat forskningssamarbete mellan samverkande lärosäten, 2) ett omfattande kontaktnät till huvudmän, skolor och förskolor runt om i landet samt 3) en databas som samlar och kategoriserar tillgänglig relevant dokumentation från SBS-arbetet.

Niclas Rönnström (niclas.ronnstrom@edu.su.se) och Jan Håkansson (jaha@du.se) kan ge mer information om databasens innehåll och tillgänglighet för forskningsprojekt.

Utlysningens fokus och kunskapsintresse

Mot denna bakgrund riktas utlysningens fokus och kunskapsintresse mot hur huvudmän, skolor och förskolor som möter stora utmaningar agerar för att förverkliga rätten till utbildning. Detta gäller oavsett om det rör sig kommunala eller fristående huvudmän, skolform eller var i landet verksamheten bedrivs. Det övergripande syftet med utlysningen är att bidra till forskningsbaserad kunskap om och för utvecklingsarbete hos verksamheter med stora utmaningar genom att stödja genererandet av:

- 1) *Kontextfördjupande kunskap*, det vill säga att fördjupa förståelsen för aktuella kontexter och hur de skapar förutsättningar för skolutveckling. Vi efterfrågar här fördjupande studier som till exempel intresserar sig för skillnader mellan små och stora skolhuvudmän och vad dessa skillnader betyder för att bedriva skolutveckling.
- 2) *Praktikutvecklande kunskap*, det vill säga att undersöka och stödja framväxande skolutveckling tillsammans med verksamheten. Vi efterfrågar här studier som till exempel med hjälp av aktionsforskning och angränsande forskningsansatser intresserar sig för hur svårbemästrade problem kan hanteras inom ramen för ett utvecklingsarbete.
- 3) *Processvärderande kunskap*, det vill säga att följa upp och utvärdera resultatet av insatser som syftar till att stödja verksamheter med stora utmaningar. Vi efterfrågar här longitudinella studier som till exempel intresserar sig för på vilket sätt och kring vad lärarnas kollegiala lärande fortgår efter att ett längre förbättringsstöd formellt avslutats.

Utlysningens omfattning och förutsättningar

Huvudsökande ska vara anställd (minst 20 procent av en heltidsanställning) vid något av de samverkande lärosätena. Medlemmar i styrgrupp och beredningsgrupp kan ej vara huvudsökande eller medsökande. Vi ser gärna ansökningar där forskare från flera av de samverkande lärosätena arbetar tillsammans.

Projektmedel kan sedan sökas med upp till SEK 500 000. Forskningsprojekten förväntas starta upp inom tre månader efter besked om beviljade medel (om inte etikprövningsprocessen drar ut på tiden), genomförs inom 12 månader och avrapporteras inom 15 månader från startdatum.

Vi förutsätter att samtliga beviljade projekt när så är relevant genomgår etikprövning enligt förordning vid respektive lärosäte. Skulle etikprövningsprocessen dra ut på tiden, kommer det att vara möjligt att få dispens för att förlänga projektiden.

Formella krav på ansökningen

Ansökningar ska skickas till foucenter@su.se senast aktuellt stängningsdatum (2024-04-21) i form av ett samlat PDF-dokument om maximalt 2500 ord inklusive referenser, budget och eventuella bilagor. Dokumentet ska behandla följande rubriker och innehåll:

1) *Projektbeskrivning*

- Projektsammanfattning
- Bakgrund och problematik
- Syfte och frågeställningar
- Teoretisk utgångspunkt
- Design; urval och metod
- Teoretisk och praktisk relevans

1) *Projektets genomförande*

- Vetenskapligt stöd och forskningsmiljö
- Huvudsökande och medsökande i projektet
- Forskningsetiska överväganden
- Budget och tidsplan

2) *Uppgifter om sökande*

- Kort CV (huvudsökande och medsökande)
- Urval av för ansökan relevanta externa uppdrag
- Urval av för ansökan relevanta publikationer

Vetenskaplig beredning och beslutsfattande

Ett särskilt vetenskapligt råd bestående av en representant för varje samverkande lärosäte bereder ansökningarna genom att värdera projektens ändamålsenlighet och kvalitet. I värderingen av ansökningar kommer särskild vikt att läggas vid:

Projektets vetenskapliga kvalitet:

- Stringens i syfte och problemformulering
- Koherens mellan teori, metod och projektdesign

Projektets kunskapsbidrag:

- Nydanande och relevans för utlysningens kunskapsintressen (1,2 och/eller 3)

Projektets genomförbarhet:

- Genomförbarhet under angivna tidsramar
- Sökandes kompetens för att genomföra projektet
- Stödande forskningsmiljö och vetenskapliga stöd
- Forskningsetisk medvetenhet

Det vetenskapliga rådets rekommendationer utgör underlag för beslut om medelstilleddning. Det formella beslutet fattas sedan av styrgruppen för nationellt FOU-nätverk för skolverksamheter med stora utmaningar, vilken består av en representant från varje samverkande lärosäte.

För mer information: Martin Rogberg, ordförande i styrgruppen (martin.rogberg@edu.su.se)